

Izhajajo vsak četrtek zvečer. - Uredništvo in administracija: Via Torre bianca 21 IV. -

JUGOSLAVIJA

NOVICE

Naročnina za celo leto: 10 Lir; za pol leta: 5 Lir; posamezna številka 20 stotink; za inozemstvo se vračuna poština. - Oglasi, naročnina l. t. d. naj se pošiljajo na naslov: "Novice", Trieste, Via Torre bianca 21, IV. n.

Prezgodnji pogrebniški

Ne čudiš se več! — Odredba za odredbo — ena hujša od druge — se nam nizajo krog vratu kot jagode našega žalostnega rožnega venca in nas dušijo.

Vseposod jate vran, ki nam kličejo smrt. Pet ali šest let življenja nam še prerokujejo. Gentile je pečatil našo smrtno obsodbo. Na smrt obsojenim nam še ne dajo miru. In če nam zakon za prva dva razreda dovoljuje dve neobvezni slovenski uri na teden za slovenski jezik, se dobijo junaki, ki nam tudi to odvzamejo ali pa kako zaokrenejo. Slovenski učitelj ne sme niti v teh dveh slovenskih urah učiti učenca pisati in čitati slovenski. Lahko se razgovarja z njimi, lahko jim pravi pravljice ali karkoli, le pisati in čitati jih ne sme učiti, zakaj to bi bil grozen zločin. — Nikar se ne smejte, to ni šala, kot je vse to neverjetno, je čista resnica! To se izvaja v tržaški okolici in še marsikje.

Nekaterim zagrižencem se zdi tudi Gentilejeva reforma preblaga, premila; v svoji nestrpnosti ne morejo čakati dveh, treh let na popolno smrt naše šole in so zato prepovedali za slovenske šole slovenske knjige. Na slovenskih šolah se ne smejo uporabljati slovenske knjige! — Kot je vse to neverjetno, je čista resnica. To se izvaja v tržaški okolici. Namen te odredbe je jašen kot

na dlani: Slovenski otrok naj se nauči čim manj! Naj se le izgovarjajo na vse načine, naj se le po kačje zvižajo: namen je samo ta!

Ali pa pojdejo v klasje njih temne želje, ali se uresničijo njih zlobni nameni, ali v šestih letih res usahne v slovenskih otrocih slovenska beseda?

Slovenski starši! Vi ste, ki odločate, vi ste, ki zapovedujete!

V teh težkih dneh ne omahujte! Naj Judeževa senca ne plaši po naši deželi! — In čujte, če pomislim na vas, odlične Kraševce, na vas, neustrašene Brice, na živahne Vipavce, na Goričane in Tolmince, ki ne poznajo obupa, na smeje Istrane in na vse naše druge Primorce, se mi zjasni oko in vse plahe misli se mi razpršijo v nič!

Ne šest let, — šeststo let in več bo živela naša beseda med nami! Ne šest, — šeststo let in več bo donela naša pesem po naših selih! In ko bodo že zdavna splesnele v arhivih vse krivične odredbe, bomo še vedno tu!

To ni več plaho upanje, živa vera je to in trdno prepričanje.

V politiki so že aprilski dnevi: danes je še povodenj, jutri se že lahko razlije solnce čez svet.

Poglejte okrog: ali ne diši že vse po pomladi.

Bratje! Nič malodušja, nič strahu: črni pogrebniški so nas prišli pregledati škropiti!

Schwarz Müllerja, ki je rešil petero življenj železničarjev s svojo vestnostjo, in zagotovila rodbini brezskrbno življenje.

Velikanska eksplozija v Južni Ameriki.

700 ljudi ubitih in ranjenih, nad 300 hiš porušenih.

Pretekli petek je nastala v Nitheroyu, blizu mesta Rio de Janeiro, v skladišču razstrelivnih snovi, strašna eksplozija. Ogromno skladišče je zletelo v zrak. Iz razvalin so potegnili okrog 300 mrličev in 400 težko ranjenih oseb. Eksplozija je porušila nad 300 hiš in poslopij. Vsa okolica je opustošena. Škoda znaša več milijonov. Kako je prišlo do te grozne nesreče, ni znano.

Grozna nesreča na Sv. Gori

Spet prihaja žalostna vest o nesreči z vojnim streljivom. Žrtev te nesreče, ki se je zgodila na pobočju Sv. Gore, je 27-letni Alojzij Čibej iz Dol. Otlice, ki prebiva sedaj pri svojem bratu gostilničarju v Gorici. Ponesrečenec se je nahajal v soboto jutraj na Sv. Gori, kjer je pobiral železje, da bi si s tem zaslužil vsakdanji kruh. Pobral je velik šrapnel in ga začel odpirati, da bi pobral iz njega svinec. Nesrečnemu mladeniču se pa to ni posrečilo, ker mu je šrapnel eksplodiral v rokah, katere mu je tako razmesaril, da so mu še komaj visele na telesu. Tekel je še nekaj korakov in je kričnil na pomoč, dalje pa ni več mogel, ker je bil ranjen tudi v noge in je izgubil med tem mnogo krvi. Zeleni križ, ki je bil sicer takoj na licu mesta, ga je radi zaprek pripeljal šele ob 12.45 v bolnišnico. Kljub hudim poškodbam je upanje, da ostane pri življenju. Pogrešal pa bo nesrečnež obe roki.

Peš okoli sveta

Te dni se je oglašil v Ljubljani Avstrijec Rudolf Černy, bivši mornariški častnik, ki polje peš okoli sveta. Na potovanju se nahaja že od 20. avgusta 1923. ter ima za seboj 14.900 kilometrov. Prepotoval je že Južno Ameriko, Brazilijo, Urugvaj, Paragvaj, Argentino, Španijo, del Portugalske, Francijo, Nemčijo, Švico in Italijo do Genove. Tam je potovanje prekinil, ker mu je umrla mati. Dne 10. novembra 1924. je odšel znova na pot, prepotoval je Italijo, Sicilijo, Sardinijo, Avstrijo in potuje sedaj preko Jugoslavije na Balkan, a od tu v Orijent. Preživlja se s prodajo razglednic.

Nov orjaški aeroplan

Medzavezniška zrakoplovna komisija je dovolila, da se sme uporabljati v Nemčiji orjaško letalo Junkerjevega tipa, s tremi motorji, za prevažanje potnikov po Srednji Evropi. Ta novi kovinski enokrovnik ima 400 konjskih sil močne motorje in tehta polnohoma opremljen 4200 kg. Prevaža lahko 10 potnikov in precejšnjo množico tovora. Letalo je določeno za redno zračno zvezo na progi Curih—Monakovo—Dunaj.

Cesarjev pravnik - mehanik

V neki avtomobilski delavnici na Dunaju se nahaja pravnik predzadnjega avstrijskega cesarja Franca Jožefa kot mehaniški vajenec. Kakor vsak drug vajenec mora tudi on delati tri leta zastoj. Poseba ravno tako obrtno nadaljevalno šolo in dela v delavnici.

Knežji vajenec je sin knežnje Elizabete Windischgrätzove, hčere pokojnega avstrijskega cesarjeviča Rudolfa in torej vnukinja Franca Jožefa. Ko je sodišče ločilo njen zakon s knezom Otonom Windischgrätzom, ji je prisodilo njene štiri otroke, ki so se vsi posvetili praktičnim mešanskim poklicom. Hčerka Stefanija se obiskuje realno gimnazijo na Dunaju. Najstarejši sin je učenec politehniške šole v Mödlingu, drugi sin poseja umetnostno akademijo in najmlajši, Rudolf, je, kakor smo gori omenili, mehaniški vajenec.

Radić v zaporu

Radiću se ne godi posebno slabo v zaporu. Preiskovalni sodnik Kerber mu je dovolil, da ga sme obiskovati njegova rodbina. Na podlagi tega dovoljenja obiskuje Radića vsak dan njegova žena Mařenka ter mu kuha v arestu čaj. Prinesla mu je celo fotelj, na katerem sedaj sedi in svira na tamburico. V nadstropju pod Radićem sedi bivši komunistični poslanec Vladimir Čopić. Nekoč mu je Radić poslal inozemske liste, v katerih mu je podčrtal karakteristična mesta. Poleg tega mu je Radić redno pošiljal del svoje hrane. V nedeljo sta se Radić in Čopić sestala ob priliki sprehoda na dvorišču sodnega stola in Čopić je rekel Radiću, da naj mu v bodoče raje ne pošilja novin, ker jih on tudi dosedaj ni dobival.

Solske oblasti za Trst in okolico so prepovedale slovenske knjige na občinskih šolah s pretvezo, da knjige še niso potrjene od vlade.

Da prej postaneš Italijan, slovenska knjiga mora vstran!

Goriški municipij je prepovedal klesati slovenske napise na nagrobne križe na mestnem pokopališču. Pozneje je ukaz preklinal, a zahteva za slovenske napise posebno dovoljenje.

Če nisi bil v življenju Italijan, postati moraš, ko si pokopan!

temveč so jih sproti nosili šefu zagrebske policije dr. Bedekoviću. Radi tega Radić ne pošilja Čopiću več časopisov nego samo še hrano.

Nova proga v Črnigori

Jugoslovanski min. svet je odobril 2 in pol milijona dinarjev kredita za zgradbo nove železniške proge, ki bo tekla od Skaderskega jezera do Podgorice v Črni gori.

Jugoslovanska pristaniščna cona v Solunu

Grška vlada je prepustila del solunske luke jugoslovanski vladi. Jugoslovanski min. svet je sklenil v sobotni seji, da odpošlje v Solun posebno delegacijo, ki prevzame v upravo prepuščeno pristaniščno cono. Solunski guverner je že prijel od svoje vlade potrebna navodila. Jugosl. delegacijo tvorijo zastopniki finančnega, trgovinskega in poštne-ga ministrstva. Delegacijo vodi sekcijski načelnik Sava Božić.

Mlad ciganski parček

Najsrčnejša želja cigana Šandorja Nikolića iz Djakova je bila, da bi se poročil njegov vnuk. Deček pa je star šele 12 let in poseja drugi razred ljudske šole. Nikolić je med tem odkril 13-letno siroto Mando Fili-pović, ki je stanovala pri nekem M. Juhasu. Nikolić mu je za deklico ponudil 2000 Din in kupčija je bila sklenjena. Cigani so se pripravili na veselo svatbo, nenadoma pa je posegla vmes policija, ki je parček, kakor svate, mesto k poroki, odpeljala v zapor. Vsi svatje in poročni funkcionarji so bili obsojeni na 14 dni zapore. Juhas pa je bil radi prodaje deklice izročen sodišču.

Milijarda

Kaj je milijarda? Kdor dočaka starost sto let, je preživel komaj 3 milijarde sekund. Od dneva, ko je bil Jezus križan, je minilo do danes komaj 60 milijard sekund. Pred 80 milijard. sekund so živeli še Faraoni!

Tekom vojne so vojskujoče se države zapravile na stotine milijard denarja. In na svetu so ljudje, ki posedujejo milijarde lir in celo dolarjev. Koliko lir je moral tak bogataš zaslužiti v eni sekundi, da si je nabral toliko bogastva?

Obsojena detomorilka

Pred sarajevskim sodiščem je bila obsojena te dni mohamedanka Casija Handžiah-metović, ki je umorila svoje dete, na 3 leta ječe. Zakon predpisuje za umor otroka 15 do 20-letno ječo. Zanimiva je utemeljitev te obsodbe. Sodišče je bilo mnenja, da bi bila Casija po prestani 15-letni kazni že prestara za možitev in se torej ne bi mogla poročiti. Zato je bila obsojena samo na tri leta ječe. — Vprašanje pa je, kdo jo bo vzel!

Stanje francoske vojske

Francija ima sedaj pod orožjem 651.984 moških in 33.474 oficirjev. V zasedenem ozemlju ima 103.736 moških in 3.682 oficirjev.

Novice iz vsega sveta

Čaruga in Prpić obešena

Čaruga in Prpić, dva razbojnika, ki imata več kot dvajset umorov in ropov na vesti, sta bila obešena v Osijeku (Jugoslavija).

V četrtek ob 10. uri je bila objavljena v razpravnih dvorani osješkega sodnega stola potrditev smrtnih obsodb Čaruge in Prpića «Velikega». Naval občinstva je bil velikanski. Kakor zveri, ki so jih izpustili na svobodo, je pridrvela množica v dvorano in planila po sedežih. V dvorani so bili vsi osješki sodniki in vsi odvetniki. Poročevalci listov so komaj dobili prostor. Čaruga in Prpeć sta prišla v spremstvu 16 orožnikov. Obnašala sta se skrajno cinčno. Čaruga ves čas ni odmaknil pogleda od ženske galerije, Prpić pa je gledal v tla. Ko je objavil predsednik sodnega stola, da je kralj sodbo potrdil, je dvojico nekoliko streslo, toda takoj je našla zopet duševno ravnotežje. Po prečitanih sodbe in razlogov je vprašal predsednik obtoženca, če sta sodbo razumela. Čaruga je odgovoril: «Sem.» Prpić: «Jaz tudi.» Nakar sta se obadva nasmehnila. — Predsednik: «Naznanjam vama, da bo sodba jutri ob sednih izvršena. Ali imata kako željo?» Prpić: «Kaj si morem želeči?» Čaruga: «Ničesar nimam.» Nato ju je opozoril predsednik, da lahko zahtevata duhovnika in se izpovesta. Pripomnil je, da komur odpusti svečenik na tem svetu, temu odpusti tudi Bog na drugem, ter da moreta prositi potom zagovornika kralja za pomilostitev, da pa bo sodba, ako jutri do sedmih ne bo odgovora, izvršena. Nato sta se zločinca cinčno zasmejala in predsednik ju je dal odvesti. V celicah so ju obiskali novinarji. Eden izmed njih je vprašal Čarugo: «Kako ti je, Jovo?» Čaruga: «Kakor običajno.» Novinar: «Ljudje so govorili, da si se ustrašil.» Čaruga: «Ko sem stal leta 1915. na straži, sem bil na vse pripravljen. Ne bojim se.» Novinar: «Ali ti je bilo težko v okoliših?» Čaruga: «Privadil sem se jih. Ko mi jih preje niso sneli, jih tudi sedaj ni bilo treba. Prirasli so mi na nogi.» Čaruga se je dal izpovedati. Prpić je spovednika izprva odklonil ter izjavil, da ga zadavi, ako pride k njemu, kasneje pa se je dal vendarle izpovedati. Čarugo je obiskala njegova teta, Prpića pa sestra, ki je sedela ves dan pri njem ter plakala. Čaruga je sprejel poleg tega še več drugih obiskov. Na vprašanje nekega obiskovalca, če se svojih dejanj kesa, je odgovoril: «Nima smisla. Moje žrtve se ne morejo vrniti.» Opoldne je jedel Čaruga z apetitom ter popil liter vina. Pred seboj je imel tudi škatlo «Jadrana» cigaret, glede katerih je izjavil, da mu jih je prinesla neka dama. Popoldan sta Čarugo počastili dve dami. Obe sta mu podali roko. Prinesli sta mu kolač. Ko sta zapuščali sodno poslopje, je bilo opaziti, da je mlajša plakala. Tudi Prpić je dobil več darov. Med drugim kos slanine. Dejal je: «Jesti imam toliko, da bom moral mnogo nesti s seboj na oni svet.» — Ker je kralj pomilostenje odbil, sta bila razbojnika včeraj drugo jutro obe-

šena. Na morišče sta šla pogumno. Prpić je imel kratek nagovor na zbrano množico (bilo je okrog 1500 ljudi). Prpić je živel še 10 m., potem ko so ga sneli z vešal, kar je gledalce razburilo. Vpili so: «Proč z obešanimi!» Tudi mestni fizik je krvnika oštel. Dejal je, da je to, kar je napravil on, mučenje človeka. Justifikacija Čaruge je potekla brez incidenta.

V petek popoldne so sneli trupli obeh zločincev Čaruge in Prpića in ju odpeljali na pokopališče. Najprej so pokopali Čarugo v pravoslavnem delu in potem Prpića v katoliškem delu. Pred sodnim poslopjem se je zbrala velika množica ljudi. Za mrtvaškim vozom je korakala tudi stara Čarugova tetka s svečko v roki.

Junak do smrti

V Tattendorfu, mali postaji na aspanški železnici v bližini Sollenaua v Avstriji, se je v torek pripetil žalosten dogodek, ki bi lahko imel strašne posledice. Postaja je dobila obvestilo, da vozi v par minutah tovorni vlak skozi Tattendorf brez postanka. Vlak je res drdral skozi postajo. Ko pa je bil že zunaj kolodvora, so zaropotala kolesa in pod zavorami so se kresale iskre. Vlak je nenadoma obstal. Preplašeni železničarji so hiteli k lokomotivi in našli na nji strojevodjo, ki se je baš zgrudil, okrog njega pa zbežanega kurjača, ki si ni vedel pomagati.

Iz pripovedovanja kurjača je bil strojevodja Schwarz Müller do postaje Tattendorf zdrav in vesel. Smejala sta se in se šalila. Naenkrat pa je postal blede kot stena in začel omahovati. V zadnjem trenutku, predno se je zgrudil, je zbral vse svoje moči in potegnil s poje-majočimi silami za parno zavoro. Vlak je obstal. Z zavornim ročajem še v rokah se je zgrudil zvesti strojevodja mrtev na tla. Ugotovili so srčno kap.

Schwarz Müller je do svojega poslednjega izdihla vestno opravljal svojo službo in postal napol mrtev junak. Ob zadnjih utripih srca je mislil le na svojo dolžnost in na življenja vlak spremlja-jočega osebja, ki jih je hotel rešiti. Ako ne bi v zadnjem zdihljaju potegnil za zavoro, bi se zgodila strašna nesreča. Kurjač je bil še novinec in skoraj ni imel pojma o ravnanju s strojem. Vlak bi v polnem diru drvel dalje in povzročil neizmerno škodo. Najbrže ne bi ostal nihče od železničarjev živ.

Železniška uprava bo, kakor se čuje, primerno nagradila junaštvo strojevodje

TEDENSKI PREGLED

V Italiji.

Položaj v državi še ni razčiščen. Vlada je s svojim brezobzirnim in stroгим postopanjem napram opozicijskim strankam dosegla le bolj navidezne uspehe. Boj je bolj skrit. Opozicija, ki je še vedno kompaktna, je podobna črvom, ki razjedajo moč fašizma pri koreninah. — Mussolini je okreval. — Matteotijev proces se odnaša naprej in naprej. Vplivu ekstremista Farinaccija pripisujejo razpust glavnega odbora bojnikov. To je vzdignilo med bojniki precej prahu. Vlada je motivirala ta korak z neredi v društvu, ponekod da ni bilo predpisanih občnih zborov itd. Res pa je, da so bili ti občni zbori večinoma zabranjeni od policijske oblasti. Zdi se, da se društvo razcepi v dve skupini in je le malo verjetno, da bo imela vlada od tega kak dobiček. Shod bojnikov v Rimu je bil prepovedan. — Drugače: draginja narašča. Marsikje so štrajki zaradi prenizkih plač. Lira še vedno pada. Da bi preprečila padanje italijanske valute, je izdala vlada stroge odredbe proti borznim spekulacijam. Zdi se pa, da je to še poslabšalo položaj. Delo na borzah je skoro popolnoma obstalo. Ponekod je prišlo do hudih demonstracij.

V NEMČIJI

Nemško republiko je zadel te dni hud udarec: izgubila je svojega voditelja, predsednika Eberta, ki je izdihnil v soboto, 28. febr. Operiran je bil na slepem črevesu. Vsa Nemčija žaluje po svojem izbornem voditelju, ki ga bo težko nadomestiti. Kdo bo njegov naslednik, je težko prerokovati. — Pogreb predsednika Eberta je bil določen za sredo. — Vsi tuji konzulati v Trstu so razobesili v znak sožalja državno zastavo na pol droga.

Poleg izgube predsednika, je zadelo nemške državljane tudi poročilo o slabi trgovinski bilanci, ki izkazuje 674 milijonov mark primanjkljaja. To dokazuje, v kako slabem gospodarskem položaju se nahaja ta, pred kratkim tako cvetoča država, ki pa je zdaj tako tlačena po zmagovalcih, da se ne more dvigniti. Zmagovalci so vzeli Nemčiji skoro vsako možnost, da se razvija v svojem elementu — industriji in trgovini.

IZ JUGOSLAVIJE

V Jugoslaviji se vršijo posvetovanja in prizadevanja za sestavo delovne vlade. Pripravljajo se novi zakoni, ki bodo predloženi novi skupščini. Tudi opozicija se precej giblje in skuša priti s svojim blokom do čimvečjega ugleda in moči. Od radičevcev se zahteva, da prekinijo vse stike z Moskvjo.

VSTAJA V KURDISTANU

Nekatera plemena v turški državi so nezadovoljna z novo vlado, zato so se uprli. Vstaja dela turškim državljanom sive lase in ne vedo, kaj bi. Vstaja se širi in so sedaj tudi orožniki Južne Anatolije odpovedali svojo pokorščino vladi. Veliki snežni zameti ovirajo prodiranje vladnih čet. Ministrski svet je razpravljal o korakih, ki naj bi se podvzeli proti vstašem. Skupščina odpošlje k vstašem posebno deputacijo, ki naj doseže mirno likvidacijo spora. Del poslancev zahteva, da se proglasi obsedeno stanje tudi nad Carigradom in Trapecuntom, ki da sta središče reakcije. Vojaški krogi so mnenja, da bo mogoče vstajo zatreti šele tekoma par mesecev, ker je vsled pomankanja cest aprovizacija armade zelo težavna. Pri vstaših se nahaja več turških oficirjev, ki so svoječasno dezertirali k Angležem. — Mesto K arput so zavzeli vstaši. Karput leži v bližini mesta Diabehar in šteje okoli 12.000 prebivalcev. Znamenit je njegov trg. Vstaja obsega ves Kurdistan in sega na vzhodu do perzijske meje, na jugu pa do bagdadske železnice.

Weinberger in je bil sedaj povabljen od karabinerjev v luknjo, kjer bo lahko nemoteno klical duhove.

Tudi vojno streljivo.

V soboto se je pripetila tudi nezgoda z vojnim streljivom, ki pa k sreči ni imela tako hudih posledic. V Ravnici pri Batah je 14-letni Rudolf Petrovič kuril doma ogenj. Nenadoma je treščilo v štedilniku in fant je bil hudo ranjen po roki. Izgubil je tri prste.

IZ KOPRIVE NA KRASU.

Dne 2. sebruarja t. l. na dan svečnice se je vršil 28letni redni občni zbor, pevsko-bralnega društva «Zarje». Takoj po blagoslovu je začel prihod naših članov, članic in tudi drugih zavednih Koprivcev, na zborovalni prostor, tako, da je bila Zegova dvorana malo da ne polna. Ob 15. uri je otvoril zborovanje predsednik, ustanovitelj našega društva, g. Anton Bole, s svojim jednatim te pozdravnim govorom na navzoče, in sicer povdarjajoč, da ravno današnjega dne, pred osem in dvajsetimi leti, je tedanji pripravljalni društveni odbor dobil, od tedanje politične oblasti potrjena pravila ter z istim dnem začel svoje društveno delovanje za procvit in povzdigo naše mladine na kulturnem polju. Kot mnogokratni predsednik ter najboljši poznavalec društva je g. ustanovitelj orisal društveno delovanje od ustanovitve do danes. Iz resnega prepričanja naših članov, da je imelo društvo v g. Boletu veliko zaslobo ter svojo najboljšo silo, ga je enoglasno imenovalo za svojega častnega člana. Nato se je vršilo tajnikovo in blagajnikovo poročilo, prečitane ter odobrenje društvenih pravil. Iz blagajnikovega poročila nam je bilo razvidno, da je kljub raznim današnjim razmeram društveni napredek nad vse zadovoljiv.

Po izvolitvi odbora se je predsednik Gulič Josip prijazno zahvalil za zaupano mu mesto ter obenem v imenu društva častil na novo imenovanemu častnemu članu. Tem potom izreka odbor najlepšo zahvalo, društveni članici gospodici Ernesti Zegovi za prepustitev dvorane za zborovanje ter našim zavednim Koprivcem, kateri kažejo veliko vneto za svoje domače društvo. Kljub lepemu številu članov se je istega dne vpisalo še 15 novih. Ker je društvo obnovilo svoj nekdanji širši pevski zbor, kateri vsled raznih razmer ni deloval že dve leti, se hoče spet pokazati na našem domačem odru, in sicer ob priliki svoje pomladanske veselice, katera se bo vršila na velikonočni ponedeljek, dne 13. IV. t. l. z bogatim sporedom, ki bo natančno in pravočasno objavljen.

Prosi se tem potom sosedna bratska društva, da to uvažujejo.

IZ LIPE

Poročati Vam moramo, kako je končal pri nas pust. V Lipi so fantje priredili plesno zabavo. Zvečer so udrli domači snoparji iz Škrbine in so zahtevali, da se ples neha. Ako se mladeniči ne bodo pokorili ukazu, se vrnejo z bombami in razženejo vse navzoče. Mladeniči se niso zmenili dosti za te ukaze, ker so videli, da so snoparji vinjeni. Snoparji pa niso odnehali. Šli so po temniškega župana, ki se je slučajno nahajal v Lipi, in so zahtevali od njega, da gre in ustavi ples — v imenu zakona. Župan, ki je bil dobre volje, je nasedel snoparjem in zahteval v plesni dvorani, da se ples takoj preneha, čeprav je poprej ob sam dovolil, da se ples lahko vrši do 11. ure. Ker so ga mladeniči opozorili na to nedoslednost, je začel pehati in prišlo je do prerakanja in prerivanja. Nekateri starejšini so nato odpeljali župana iz dvorane. Ples se je nato mirno nadaljeval. — Pozneje so štirje snoparji napadli enega izmed mladeničev, ki se je vračal proti domu. Žugali so mu z revolverji, toda do hujšega ni prišlo radi odločnega nastopa omenjenega fanta. — Tako je končal pri nas veseli kurent. (Morda pa ni bilo tako hudo! — Op. ur.)

IZ VOLČ.

Ta teden nas je zopet zapustilo nekaj domačih fantov, ki si morajo iskati službo v tujini. Upajmo, da se ne vrnejo samo z razočaranji, kakršnih je prepolno v tujini. Srečno pot in veselo svidenje!

Že nekaj let se vzdise po dobrem vodovodu, toda kljub potrebi ob času suše, kljub nevarnosti ognja in bolezni, je ostalo vedno in samo pri pobožnih željah. Kakor se sliši in tudi že vidi, se je postavil odsek vaščanov, kateri bodo s pomočjo g. komisarja napravili, da bo voda tekla, ne da bi bilo treba povišati občinske doklade, česar se posebno bojijo «zunanji». Toraj pojdemo jim raje na roko!

Tudi pri nas je pričel strašiti najnovejši odlok finančne intendance iz Trsta, češ, da je bila premičnina «pokradena od Avstrijcev». Kolikor je nam znano so prišle takoj po evakuaciji v vas italijanske čete. O tem lahko prepriča intendanco županstvo in pa davčni oddelek v Tolminu.

IZ SELA.

Zelo «drago» vino je pil 50-letni A. Mladovan. V neki gostilni v Ozeljanu se ga je naskal tako, da je same angeljčke videl. Domov grede je pozabil na vsakdanje brige in tudi na ves ostali svet, ter se zamaknil v svoje ljube angeljčke. V tej prijetni zamaknenosti ni opazil, da mu je zdrnila listnica z 1200 lirami, iz žepa. Šele drugi dan je našel svojo ljubo listnico, ki je ležala v cestnem jarku. Ojoj! Bila je prazna. Ker ni mogel dati orožnikom natančnejših pojasnil, bo listnica težko videla svoje bankovce. Čez sedem let pa pride morda vendar na dan?

IZ GRAČIŠČA

Minule pustne dni sem bil po opravilih v Gračišču, in navezan na opravila, sem imel priliko razgovarjati se z ljudmi te vasice, ki so se mi priljubili kot nikjer drugod. Njih družba mi je bila zelo všeč in njih obnašanje je napravilo name jako dober vtis. Ljudje so prijazni, vselega značaja, čisto narodnega prepričanja. Skoro v vsaki družini se čitajo «Novice». Vse pustne dni sem slišal mladino peti naše slovenske pesmi; kar je najlepši dokaz razumevanja položaja, v katerem živimo vsestransko tlačeni in oropani svojih pravic.

IZ PRVAČINE

(Prireditve). Tuk. dramatični krožek je priredil v nedeljo dne 22. februarja znano igrjo «Nebesa na zemlji». Vsled slabega vremena in vsled prireditve po drugih bližnjih vaseh je bilo občinstva le srednje dosti. Ker pa ustanovimo še tekom tega tedna zopet svoje prosvetno društvo, upamo, da bo to v prihodnjih časih s svojimi prireditvami in nastopi privabilo kakor nekoč množice ljudstva v našo Prvačino, ki je vedno prednjačila s svojo mladino na prosvetnem in na drugih poljih.

(Rekvizicije). Preteklo nedeljo je bilo naznanjevo potom županstva, da bo neki podurad odv. Bocciani-ja sestavljal prijave in prošnje glede rekvizicije. Zakevta se 50 L za sestavo prošnji za navadne rekvizicije ter L 20 za vojaško obleko, begunsko podporo in druge terjatve. Ljudstvu se zdijo te cene previsoke, ker mora že vsa ta povojna leta odrahtovati neprestano zneske za razne cenitve, rekurze itd.

(Prekrščevanje naših otrok). Ze prej omenjena učiteljica prekršča imena naših otrok. Ako se imenuje kdo Zorka ali Slavica, mu zapiše učiteljica na zvezek Flora ali kako drugo tako ime. Kako gledajo debelo stariši, ki so poslali veselo Zorko v šolo, a se jim je vrnila žalostna Flora, s katerim imenom se lahko kliče tudi sosedova psica.

IZ KOMNA.

Na pustno nedeljo je imela tukajšnja mladina krasno pustno zabavo s petjem, tamburanjem, tremi igrami in kupletom. Z uspehom so prireditelji lahko zadovoljni. Opažale so se sicer površnosti pri nekaterih diletantih glede glasu in prehitrega izgovarjanja, a vse to se da popraviti, le poslušnost in disciplina je priporočljiva. Prizadeti naj bodo tudi ob svoje vloge ravnodušni, ker kvarijo z drugimi kretnjami dober potek igre. Med tamburaši ni bilo potrebne slovnosti. Ne smemo jih grajati, ker so sami mladini, radi se tudi oni zasujejo, ali še lepši bi bil slojni nastop vseh tamburašev. Poseben vtis na gledalce je napravil kuplet: sedem gospodičen s klobuki in v mestnih oblekah in sedem priproštih kmetskih deklet v narodnih nošah s srpi in grabljami. Pevski zbor je, četudi šibek, častno rešil svojo nalogo. Ob tej priliki so se lahko naši oblastni organi prepričali, kako je naše ljudstvo mirno, prijazno, če se ravna dobro in pravično z njim. Posebna čast našemu maršalu, da vidi v naših ljudeh dobra jagnjeta in se je res ob vsaki priliki do sedaj dobro in vestno obnašal proti njim.

IZ LOKEV

Pri nas smo se prav dobro imeli ta pust. Staro in mlado se je veselilo. Do neljubih dogodkov ni prišlo prav nič. Plesni prireditelji smo iztisnili fantom marsikatero lirico. Sicer pa nam ni dosti ostalo. Hm nekateri se zgražajo, ker smo napravili čudno stavo. Neki mladenič je dejal, da plača stroške, ako se mi, plesni prireditelji (ne capi ballo) vlečemo na sredo plesišča. Pust je pust — pogodili smo se, legli kakor štirje junčki sredi plesišča in se nekoliko potrkali kakor ovčke, in smeha ni bilo ne konca ne kraja. Vse nas je gledalo, staro in mlado. Mi pa se nismo prav nič zmenili za to; smejali smo se tudi sami, saj smo stavo dobili in zaluzili veliki zaklad.

Nekateri mladeniči pa so se namazali po obrazu z mastjo, da so se svetili kakor jajce, ali pa žabja stara stran.

Vsi mladeniči so nam ostali zvesti, razen dveh, ki sta šla drugam.

Veseli nas, da se je vršilo vse v redu in da ni prišlo do nikakih sporov in preprirov. Pusta smo praznovali torej prav dobro, zato se zahvaljujemo vsem mladeničem in dekletom, možem in ženam. — Plesni prireditelji (ne capi).

DNEVNE NOVICE

Čitateljem, sotrudnikom in dopisnikom z Goriškega naznanjamo, da bo odslej poslovalo posebno uredništvo za Goriško v Gorici, via Carducci šte. 7, I. nadstropje, vsak dan od 10. do 12. in od 13. do 16. ure.

UREDNIŠTVO.

'Vojne rekvizicije in terjatve

Pozor pred zamenjavo!

V Gorici in Tolminu je posloval te dni neki urad za zaščito upnikov napram Avstriji iz Pulja. Naval ljudi za prigrasitev najrazličnejših terjatev pri tem uradu, posebno v Gorici, je bil naravnost ogrožen. Ker poteče dne 24. APRILA 1925. nepreklicno rok za prijavo rekvizicij in terjatev, opozarjamo vse naše ljudstvo, da je prijava pri dotičnem uradu za zaščito upnikov služila le bolj za statistiko ter da se radi tega ni odvezano dolžnosti prijaviti do 24. aprila 1925. rekvizicije na lastnem imetju FI-NANČNI INTENDANCI V TRSTU ter različne terjatve, navedene v zadnjih «Novicah» pod črkami a, b, (ne pa c), d, e, f, g, h, i in j pa PREFEKTURI V TRSTU (sezione trattato di pace). Opozarjamo tudi, da ne prefektura in ne intendantca v Vidmu nista pooblaščen sprejemati gorinavedenih prijav.

Nekoliko upanja na rešitev pokojnin težko pričakujočim invalidom, vdovam in vojnim sirotam.

Kakor se nam je sporočilo iz Rima, bo likvidacija pokojnin končana približno s koncem marca t. l. Nerešenih je še kakih 200 prošenj iz civilne ponesrečence, 700 prošenj iz Trentina in Gornjega Adidža ter iz Julijske Krajine 2500 prošenj od strani invalidov, vdov in sirot. Z veseljem, kateremu bo prime-

šana upravičena kaplja dvoma, bo vzel to vest naše ljudstvo na znanje, ker bi bilo s tem konec mučnemu pričakovanju. Toda z likvidacijo sicer še ni vsa zadeva pri kraju. Ker pridejo spisi po končni likvidaciji k plačilnemu uradu in od tu k zakladni delegaciji, preteče še nekaj časa do končne rešitve, t. j. do dneva, ko se vročijo strankam pokojninske knjižice. Vsem onim pa, ki jim je višja zdravniška komisija odbila prošnjo za pokojnino ter kateri so se nato pritožili proti temu odloku na podlagi čl. 3. Nam. odloka 6. XII. 1917, št. 2067 za Združene oddelke računskega dvora v Rimu, povemo, da se rešujejo te pritožbe zelo počasi, ker je za to premalo uradnikov, pa tudi pritožbe same da se niso opremile z vsemi potrebnimi listinami. V največ slučajih manjka odklonilni odlok, ki ga je prejel prosilec od finančnega ministrstva. Zaradi tega nam vsakdo, ki se je pritožil na računski dvor ter pozabil priložiti odklonilni odlok, to stori v najkrajšem času. In ker je bila v tem oziru višja zdravniška komisija do sitnosti natančna, bo seveda toliko težje zmagati s pritožbo pri računskem dvoru. Zmagalo se bo le v slučajih, kjer je pritožba dobro utemeljena in z novjšimi listinami krepko podprta.

Stavka borznih operantov po vsej Italiji

V torek so pričeli stavko borzni operanti po vsej Italiji, ker zahteva vlada 25% garancijo za vse kupčije. Zato niso kvotirali na borzah nikakih papirji niti devize, razen državnih papirjev. Stavka je prijeten dogodek v gospodarskem življenju Italije in upliva lahko zelo neugodno na gospodarski položaj. Radi stavke so v listih poročila o valutah izostala.

Radi protestov je finančni minister de Stefano obljubil reformo goriopisane odredbe. In zato so pričele borze včeraj zopet poslovati, seveda s šibkim zanimanjem.

da je hipnotizer in, da zna priklicati duhove umrlih sorodnikov, naj mu le pove. On si upa z hipnotiziranjem priklicati zaželjene duhove, ki bodo govorili s svojim znancom. Našlo se je res nekaj takih lahkovernikov, ki so temu postopacu zaupali in verjeli. Gospod hipnotizer pa ni imel sreče, ker so mu orožniki zaprli nevidno trgovino. Učeni mož se imenuje R.

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

IZ MIRNA.

Neverjetno, da so še nekateri ljudje pri nas, ki verujejo v vraže ter gredo na lim nekaterim prefriganim sleparjem. Vse tarnja, da ni ne zaslužka, ne denarja, za neumnost se pa denar še vedno najde. Pred nekaj dnevi se je pojavil v naši vasi neki gospod-postopač. Ko se je v gostilni dobro najedel in napil, je izjavil,

IZ ZAGORJA NA KRASU.

Na zadnji dopis iz Zagorja treba da izpregovorimo bolj obširno, ker stvar mora biti jasna vsem. Govoril bom o Bralnem društvu, tikalo se bo pa kolikor toliko tudi gasilnega. Nobeno društvo ne dela, kolikor bi moralo. Kako nalogo ima bralno društvo? Ali ne, da širi med ljudstvo zavednost, prosveto in omiko? Res, v prejšnjih časih je mnogo naredilo, saj je to eno izmed najstarejših društev v naših krajih. Že nekaj let se pripravljajo, da bodo proslavili 40letnico obstoja, no, sedaj je že 45letnica. Kje so časi, ko so se Zagorci postavljali s svojo zavednotjo? Ko so bili na čelu vsemu gibanju in so jih stavili povsod za vzgled? Kako je sedaj? Bralno društvo spi! Samo nekaj primerov. Pri nas obstoji še malo društvo Mladinski krožek, po vojni ustanovljeno, ki je iz svoje pičle knjižnice razposodilo več knjig, kot v istem času Bralno društvo. Dalje je imenovani krožek sklenil, da vsakemu človeku-vojaku naroči «Novice»; mislim, da so tega vojaki veseli. Ali more Bralno društvo kaj podobnega pokazati? Pa bo kdo rekel, da so sedaj taki časi. Ni tako. Delali bi lahko. Zakaj pa drugod? Seveda, če gre tako brez vsakega nadzorstva in vodstva, se morajo računati zmešati in nastati prepiri. Dosedaj je bilo vedno tako, da je ob prireditvi par članov vzelo vse delo na svoje rame in trpelo veliko škodo pri tem, nazadnje niti zaslužene zahvale niso prejeli. In to samo zato, ker je veliko članov, ki bi hoteli delati, pa ne morejo, ker ne vedo, kaj. Ni čudno, če se pritožujejo, da imajo vse le nekateri v rokah. Treba bi bilo ustanoviti igralski krožek z režiserjem in vanj naj bi vstopil vsak sposoben. Na ta način bi se prišlo do kake večje igre. Podobno, a bolj priprosto je s pevskim zborom. O drugih nalogah za sedaj ni govoriti.

Potrebno bi bilo, da se društvo strogo loči od gostilne, pa če že more biti vino in podobno, naj bo tudi kontrola. Tu treba reda.

Predvsem pa treba dela. In kdo je za to bolj sposoben ko mladina. Fantje naj zavijajo rokave in vzamejo društva v svoje roke, pa tako, da bodo imeli vsi delo in vsi besedo.

Upam, da sem glavno povedal. Če bo treba, pa še.

IZ POSTOJNE

V nedeljo, 8. t. m., ob 8. uri zvečer, uprizoni tržaška «Citalnica», ki gostuje tu pri nas pod okriljem dramatičnega krožka «Soviča» znamenito D. Nicodemijevo trodejanko «Scampolo». Igro režira A. Širok. V glavnih vlogah nastopita g. Terčič in g.čna Hrovatinova. Tudi vse druge vloge so v dobrih rokah. Za predstavo vlada izredno zanimanje. Predprodaja vstopnic je pri g. Petriču.

IZ SELA.

Poglavje o vojnem streljivu

ni še končano in tudi tako kmalu ne bo. Kmetu A. Suligoju iz Malovš je slučajno eksplodirala bomba, ko je bil pri delu. Njegove poškodbe so precej težke, ampak ne nevarne. Dobil je rano na levem očesu in več prask na drugih delih telesa; najhujša poškodba bo pač ta, da ima nesrečni mož zlomljeno levo lopatico.

IZ IDRIJE PRI BAČI

Pri nas se je vstanovila pred 4mi leti Kmet. in del. gospodarska zadruga z namenom ohraniti in zboljšati naše gospodarstvo, podirati ali spodbijati veržni-

štvo ali oderuštvo z nakupom in razdeljevanjem blaga, povzdigniti produkcijo domačih pridelkov in izdelkov ter zboljšati razprodajo teh.

Ustanova je velikega gospodarskega pomena in sigurnost naše bodočnosti, ker le združeno in zedinjeno gospodarstvo bo v prid našemu narodu.

Res lepo se je to povspelo v tem kratkem času; sezidalo se je lastno veliko poslopje za rent. skladišče, odprlo 4 podružnice in to z vsakoletnim napredkom. V letu 1924 je bilo 5½ milijonskega prometa, z lepimi pribitki, akoravno so ogromne naklade in davki. Delile so se tudi že razne podpore potrebnim in nesrečnim. Povzdig in napredek gre po večini odboru, kateri je neumorno posloval tri leta, in dosedanjemu voditelju in ravnatelju Josipu Kosariču, kateri je ustanovitelj te zadruge. Prišel je pa IV. red. obč. zbor, prišla je pa tudi burja skrajnih koristolovcev, razgnala je stari odbor samo iz strankarstva in koristolovstva, ker ni hotel biti odbor strankarski.

Izmed starih je bil izvoljen v odbor ravnatelj in še par drugih, ki pa ne sprejmejo mesta radi strankarstva. In tako bo podjetje trpelo in zraven naše ljudstvo. Naša gospodarska bodočnost bo le, ako smo združeni in sicer propadeno. — Zaveden član.

Dne 23. t. m. ponoči je podlegel vsled nagle in hude pljučnice naš preč. in vsemu okraju preljubljeni g. dekan Ivan Vidmar v 64. letu svoje starosti. Bil je res vzor duhovnega očeta, naš pravi dušni pastir; ne ozirajoč se ne na levo ali desno, je učil le vero in ljubezen. V štiriletni dobi svojega bivanja in službovanja si je zadobil pri nas splošno spoštovanje. Živel je skromno s svojo sestro in 87 let staro materjo, katera je že več mesecev ležala in bolela vsled starosti in slučaj usode je hotel — sledila mu je tudi mati; preminula je dne 27. t. m. svečer. — Pogreb, ki se je vršil dne — t. m., je bil jasen dokaz ljubezni in spoštovanja do nje. Udeležba je bila mnogoštevilna s strani domačega ljudstva iz okraja ter civ. oblasti, učiteljskega in duhovščine z Goriškega. — Lahka jima bodi zemljica! — Občan.

Gospodarstvo

Kako požlahtnjemo sadno drevje

Stari sadjarji so poznali samo eno ugodno dobo za cepljenje, in sicer pomlad. Nekateri so pripisovali mlademu mesecu in posameznim dnevom posebno ugoden vpliv na uspešno cepitev in na poznejšo rast cepljenega drevja. V novodobnem drevesničarstvu pa razločujemo vobče zimsko in poletno cepljenje. Potem se nič ne oziramo na luno ali kake druge dneve. Le ob hudem mrazu prenehamo z delom na planem, pač pa lahko cepimo v rokah v topli sobi vsi dolgo zimo. Najugodnejši čas sta pa februar in marec. Zimsko cepljenje lahko raztegnemo tudi še na april in maj. Vendar pa velja tu splošno pravilo: čimprej, tem bolje.

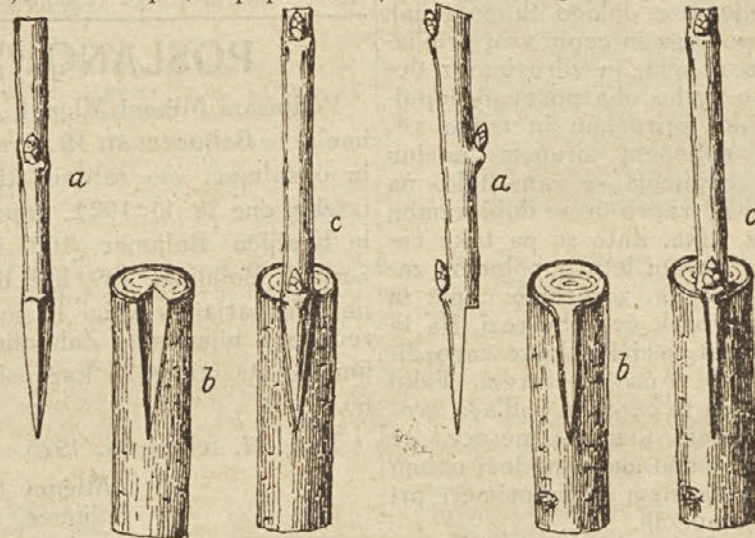
Poleti lahko požlahtnjemo od srede junija do srede septembra z

očesom (okulacija). Ta način požlahtnjevanja ima voliko prednosti mimo cepljenja s cepiči, da je v drevesničarstvu po vsem svetu skoro že popolnoma izpodrinil zimsko cepljenje s cepiči. Le prav debele podlage in odraslo drevje precepljamo s cepiči ter mlado drevje v kroni. Vse drugo pa navadno okuliramo.

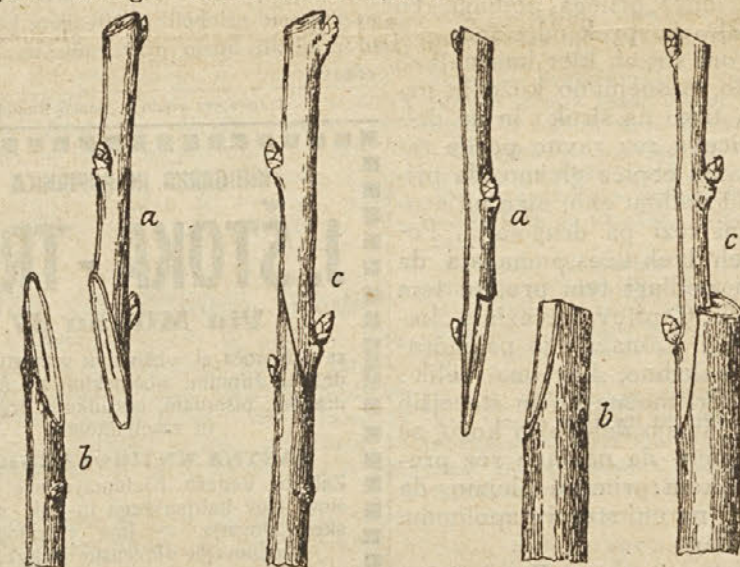
Zimsko cepljenje s cepiči izvršujemo lahko na toliko načinov, da bi potrebovali preveč prostora, ako bi vse hoteli naštet in opisati. V bistvu pravzaprav ni razločna med njimi. Le debelost podlage ter posebni namen, ki ga hočemo s cepljenjem doseči, odločujeta, kako združimo cepič s podlago, da se zagotovo, hitro in trajno zraste. Zato tudi ni pravilna trditev, češ da je ta ali oni cepilni način absolutno najboljši. Vsak privede do uspeha, ako ga izvršimo na pravem mestu in pravilno.

Pogoji za uspešno cepitev so:

1. svež, zdrav cepič, s popolnoma

razvitimi enoletnimi popi, odrezan po zimi, ko sok miruje, najbolje januarja; 2. krepka, dobro ukoreninjena, mladična podlaga s kolikor mogoče gladko kožo; 3. združitev cepiča s podlago na tak način, da se v čim večjem obsegu tesno dotikata

kambija obeh primerno prirezanih delov.

Bistvene važnosti pri cepitvi je

torej kambij, to je tista plast pod kožo, iz katere se navznotraj tvori vsakoletni prirastek na lesu, navzven pa ličje in se vsled tega debele vsi drevesni deli. Le ako cepič in podlaga tako združimo, da kambij enega zadene na kambij drugega, se začne med obema tvoriti novo staničevje, ki že prvo leto zalije rano na vse strani s trdim lesnim obročkom. Ta se potem leto za leto debeli in tako bolj ali manj zabriše sledove cepitve. Napačno je mnenje, češ, da se tudi lesni ploskvi cepiča in podlage zraste. To je nemogoče. Prepričamo se lahko o tem, ako več let staro cepitev povprek prerežemo in novi les previdno odstranimo do mesta, kjer sta bila staknjena cepič in podlaga. Videli bomo, da se lesni ploskvi nista sprijeli, ampak sta po vrhu celo porjaveli.

Da se cepič tesno in nepremično v pravi legi drži podlage, dokler se ne priraste, ga je treba trdno prive-

zati. In da se ne izruši, moramo za- braniti zraku pristop ran. V ta namen skrbno zamažemo cepitve s kako neprodušno tvarino. Stari sadjarji so vezali z lipovim ličjem ali platnenimi trakovi, mazali so pa z ilom, ki so ga povrhu pokrili z mahom, da se ni

izsušil in odpadel. V novejšem času so uvedli za vezanje rafijevo ličje, ki je v to svrhu boljše nego katera-

PODLISTEK

F. S. DOSTOJEVSKIJ:

Razkolnikove sanje

(Odlomek ruskega romana «Zločin in kazen».)

Razkolnikov je sanjal strašne sanje. Sanjalo se mu je iz detinskih let, ko je bil še v domačem mestu...

Sedem let je star in se izprehaja na prazničen dan s svojim očetom po mestni okolici. Vreme je megleno, dan dušeč in kraj takšen, kakršen je ostal v njegovem spominu. In slika v njegovem spominu je celo še mnogo bolj zbrisana od tiste, ki jo gleda v snu. Mestece stoji na prostem, kakor na dlani, niti kake vrbe ni v bližini; le v daljavi, čisto ob robu neba, se črni gozdček. Nekoliko korakov pred zadnjim predmetnim vrtom, stoji krčma, velika krčma, ki ga je na njegovih izprehodih z očetom navdajala vsekdar s preneprijetnim vtiskom in celo z grozo. Tam je bilo vedno toliko drhali, tako zelo so razgrajali, grohotali se in zmerjali, peli tako grdo in hripavo in pogostoma so se pretepali; krogičarog krčme je bilo polno pijanih in strašnih obrazov... Kadar sta jih srečavala, se je tesno stiskal k očetu in ves trepetal. Mimo krčme vodila steza, prašna steza, in prah na nji je vedno črn. Vije se in

vodi dalje in tristo korakov od mesta zavije na desno okrog mestnega pokopališča. Sredi pokopališča je cerkev iz kamena, z zeleno kupolo, kamor je hodil dvakrat na leto z očetom in z materjo k službi božji, kadar so služili zadušnice za pokojno babico, ki je bila že davno mrtva in ki je nikdar ni poznal. Takrat so vsekdar nesli s seboj kutjo, v beli skledi, zaviti v prt; in tista kutja je bila sladka, iz riža in rozin, ki so bile v podobi križa vtačene med riž. Ljubil je to cerkev in njene starodavne slike, izvečine brez okvirov, in starega svečenika z drhtečo glavo. Poleg babičine gomile, na kateri je bila kamenita plošča, je bil grob njegovega mlajšega brata, ki je umrl šest mesecev star in ki si ga tudi ni vedel in ni mogel spominjati. A rekli so mu bili, da leži tu pokopan njegov mlajši brat, in on se je vsekdar, ko je bil na pokopališču, verno in spoštljivo križal pred gomilo, priklanjal se ji in jo poljubljal. In zdaj se mu sanja, da gresta z očetom po stezi na pokopališče in stopata mimo krčme; on drži očeta za roko in se strahoma ozira na krčmo. Nekaj posebnega vzbuja njegovo pozornost: toliko je tukaj ljudi, cela truma nališpanih meščank, kmetic, njihovih mož in razne sodrge. Vsi so pijani, vsi pojo pesmi, ob vhodu krčme pa stoji telega, čudna telega. To je ena izmed tistih velikih teleg, ki vprežajo vanje velike, težke konje in vozijo na njih blago in vinske sode. On je

vedno rad gledal takšne orjaške vozne konje, dolgoogrive, tolstonoge, korakajoče mirno in odmerjeno, ki vlečejo za seboj celo goro in ne običijo nikjer, kakor bi jim bilo z vozom laže, nego brez njega. A čudno, zdaj so vpregli v takšno veliko telego majhno in suho, rjavo kmetško kljuse, eno izmed tistih, ki — mnogokrat je že videl to — časih običijo z visokim vozom drv ali sena, posebno kadar voz zastane v blatu ali kolovozu, in jih pri tem kmetje tako neusmiljeno bijo z biči, včasih celo po gobcu in po očeh, a njega ta pogled tako boli, da ga sili jok in ga mati vedno pelje proč od okna... Naenkrat postane tu pred krčmo jako šumno; iz krčme prihajajo kričoč in pojoč in igraje na balalajke, sami veliki in pijani kmetje v rdečih in modrih srajcah, s suknjami preko rame. «Sedite, sedite vsi na voz!» zakriči eden izmed njih, še mlad in s takšnim tolstim vratom in kakor mrkev rdečega lica, «vse vas popeljem, le sedite!» A takoj se zasliši smeh in klicanje:

«Takšno kljuse nas bo peljalo? Beži no!»

«Kaj si bebast, Miholka, ali kaj, da zaprežeš takšno kobilico v veliko telego?»

«Bratci, ta rjavka ima že gotovo svojih dvajset let na hrbtu!»

«Sedite, vse vas popeljem!» zakriči Mikolka zopet, sčoci sam prvi na voz, prime za vajeti in se razkorači na pred-

njem delu. «Lisec mi je z Matvejem že davno ušel naprej,» zakriči s telege, «a ta kobilica je za jezo; če jo tudi ubijem, kaj zato, saj žre svoj oves zaman. Sedite, pravim! V dir jo poženem, teči bo morala!»

In on prime bič v roke ter se pripravljaja z veseljem, da udari rjavko.

«Sedimo, čemu se obotavlja!» se zagrohoče tolpa. «Ali slišite, dirjali bomo!»

«Ona že deset let ni več dirjala.»

«Pa bo!»

«Nič naj se vam ne smili, bratci; vzemite vsak svoj bič in pripravite se!»

«Udri jo!»

Vsi zlezejo na Mikolkino telego, grohotajo se in delajo slabe šale; šest jih je gori, a še je prostora. Zdaj vzamejo še neko kmetico, debelo in rdečelično, z biseri na glavi; orehe je in se smeji brez prenehanja. Ostala tolpa se tudi smeji, in kako se ne bi, ko bo ta-le suha kobilica v diru peljala toliko težo! Dva možaka na telegi si že pripravljata biče, da bosta pomagala Mikolki. Zasliši se «hi!» a kobilica ne le ne more v dir, temveč še korakoma jedva premika voz; samo z nogami grebe, hropi in se sklekuje pod udarci bičev, ki se usipajo nanjo kakor grah. Smeh v telegi in med tolpo se podvoji, a Mikolka se razjezi in v svojem srdcu vedno bolj pretepa kobilico, kakor bi jo hotel prisiliti, da se spusti v dir.

(Konec prihodnjic.)

kolj druga tvarina. Mažemo na splošno z mrzlo tekočo cepilno smolo, narajeno iz smrekove smole in vinskega cveta. Škofjeloški drevesničarji uporabljajo pa že od pamtiveka ped dolge in prst široke bombažaste krpe, prepojene s cepilno smolo. S tem si jako olajšajo in okrajšajo delo, ker ni treba posebe mazati.

Preden končamo ta splošna pojasnila, moramo še omeniti, da gladka rez, izvršena z ostrim nožem, veliko pomaga, da se cepitev dobro sponese. Primeren cepilni nož z ravnim rezilom, ki naj bo vedno ostro nabrušeno, je cepilčeva glavno orodje. Pomniti je tudi treba, da rezi na cepiču ali divjaku ne smemo prijemati s prsti ali celo umazati. Zato je treba tudi nož večkrat obrisati. Tudi ne smemo delati prepočasi, zlasti ako pripeka sonce in ob vetrovnem vremenu, ker bi se utegnile rezi zasušiti.

Najnavadnejši načini zimskega cepljenja so naslednji:

a) Cepljenje z dolago (kopulacija). Ako sta podlaga in cepič vsaj približno enako debela, ju združimo z dolago. V to svrhu oba poševno popolnoma enako prirežimo in trdno vezimo. Pri nobenem drugem načinu zimskega cepljenja se rane tako na vse strani ne zapro in ne dobi kambij ugodnejša stika. Zato se pa take cepitve že v prvem letu popolnoma zarastejo. Včasih zarezemo cepič in podlago povprek čez obe rezi. Na ta način dobimo jezička, ki se zagostita pri stiku v nastali zarezi. Tako dosežemo, da se cepič in podlaga zvezeta še tesneje. Čez par mesecev se držita tako trdno, da ju ne loči noben vihar, kar se sicer rado primeri pri navadni kopulaciji.

Sedlanje. Kadar so podlage debelejše od cepičev, pa imajo vendar še mlado kožo (za dober prst debeli, dve do triletni divjaki) jih požlahtnjemo navadno s sedlanjem. Cepič prirežimo tako kakor pri dolagi ali mu pa kvečjemu naredimo še zarezo (sedlo), da se tem lepše prilaga podlagi. To najprej gladko povprek odrežimo, potem pa na oni strani, kjer ima najbolj gladko kožo, posnemimo kožo in nekoliko lesa tako na široko in na dolgo, da cepičeva rez ravno porije rano. Pri rezanju cepiča glejmo, da pride 1 cm nad sedlom eno, niže na nasprotni strani rezi pa drugojako. Poganjka iz teh dveh oces pomagata, da se rana na podlagi tem prej in tem lepše zaceli. Cepitev zavezimo kakor pri dolagi. Zamazati jo pa moramo še bolj skrbno, ker ima veliko večje rane. Pri močnejših in starejših podlagah, ki imajo debelejšo kožo, se večkrat primeri, da nastane rez preširoka. V takem primeru glejmo, da se cepič vsaj na eni strani popolnoma ujema s podlago.

c) Cepljenje v zarezo. Pri debelejših podlagah, kjer ne moremo uporabljati niti dolage niti sedlanja, cepimo lahko v zarezo. Cepič prirežimo poševno od dveh strani, tako da nastane trivoglata konica. Iz podlage pa izrežimo ravno tako dolg in širok trivoglat kosček ter namesto njega pritismo v zarezo cepič. Ako je cepitev dobro izvršena, pride na obeh straneh zareze kambij podlage v stik s cepičevim kambijem. Poudarjati moram, da je ta način cepljenja primeren samo za izurjene odrasle cepilce, ker zareze v podlago ni tako lahko zadeti. Kdor je količkaj neroden, se lahko zelo ureže.

d) Cepljenje v sklad, precep ali razkol je najstarejši način požlahtnevanja. Odtod je delo dobilo ime cepljenje. Tu podlago res precepimo ali razkoljemo in v precep vklebimo v obliki zagozde prirezani cepič. Menda ni treba razkladati, kako se to cepljenje izvršuje: saj je povsod znano in udomačeno zlasti pri starejših sadjarjih. Kakor pri vsakem zimskem požlahtnjevanju, tako je tudi tu treba posebno paziti da se kambij podlage in cepiča ujemata. Vezati cepiča ni potreba, ker ga podlaga drži kakor v kleščah. Za precepjanje starejšega sadnega drevja z debelimi vejami je cepljenje v precep izmed vseh načinov še vedno najboljšo.

(Prihodnjič dalje.)

Razno

Italija v kolonijah.

Nekateri listi poročajo, da zbira Italija v afriški koloniji čete, in sicer na zapadni egiptovski meji, in to zato, ker je Sivar paša odklonil odstopitev oaze »Džema beb« Italiji.

Telefon med Zadrom in Splitom.

Dne 23. pret. mes. je bila otvorjena telefonska proga med Zadrom in Splitom. Splitčani žele tudi telefonsko zvezo s Trstom.

Prihod vojne misije ameriške republike Peru v Jugoslavijo.

Južnoameriška republika Peru je odredila, da pošlje v Jugoslavijo vojno misijo, sestoječo iz najboljših generalštabnih oficirjev, da se seznani z ustrojem njene vojske. Odlok peruanske vlade je nad vse razveseljiv dokaz o ugledu, ki ga uživa jugosl. vojska v tujini. Pripomnimo bodi, da je bil med prvimi pozdravi, ki jih je prejela beograjska občina po osvobojenju, tudi pozdrav mesta Lime, prestolice republike Peru.

POSLANO *)

Podpisani Mihael Mignot, pok. Mihaela, iz Boljuna, št. 18., preklicujem in obžalujem vse žalitve, ki sem jih izrekel dne 30. 11. 1924., napram Karlu Kraljiču, Boljunec, 160, in Matiji Žerjalu, Boljunec, 149, ker te žalitve ne odgovarjajo resnici in so bile izrečene v pijanosti. Zahvaljujem se jim, da sta odtegnila kazensko ovadbo.

Trst, 27. februarja, 1925.

Mignot Mihael
Boljunec, št. 18.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le v toliko, kolikor mu zakon veleva.

Listnica uredništva.

Dopisniku iz Pomjana pri Kopru: Vaš dopis o dekletu Mariji je preobseben in ga ne moremo priobčiti. Pišite nam kaj drugega in priobčili bomo prav radi. Hvala in pozdrav!

Odgovorni urednik: Janko Runtič.

KNJIGARNA IN PAPIRNIC

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37.

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

LASTNA KNJIGOVEZNICA.

Založba Vedeža, Kleinmayerjeve Italij. - slov., slov.-italijanskega in ital. - slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovejše slovenske knjige.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torre bianca št. 19, I. n.

♦♦♦♦

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru. Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru.

♦♦♦♦

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in prazn. je urad zaprt

Telefon št. 25-47.

Zahtevajte in prepričali se bode, da je

MILO-GODINA

NEPREKOSLIIVO

Izdeluje dobroznana domača trdka J. S. Godina, Trst Via Scoglio 316 Telefon št. 18-78

Novo pogrebno podjetje

(NUOVA IMPRESA) - Trst, Corso V. E. III. 47 (pri trgu Goldoni)

Prevoz mrličev v tu- in inozemstvo. Vrš vsakorazredne pogrebe. Zaloga vseh mrtvaških predmetov (vsakovrstne krste, venci, sveče itd.) Nočna inspekcija v lastnih prostorih. Zaloga ul. Tesa 31, Tel. 14-02

Semena za vrt, njivo in travnik, nemškega izvora iz Erfurta prodaja JUST UŠAJ, agronom, Gorica, Via Favetti 6. — Ugodna prilika!

IVAN KRŽE

Ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine

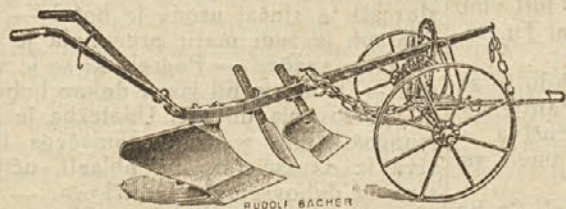
Iz aluminija, steklovine, lesa, emalirane prsti itd. — CENE NIZKE. TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Krompir „Ida“ semenski

več vagonov, kupi Karel Šiškovič, Herpelje-Kozina

KAKRŠNOKOLI SLUŽBO (kot čuvaj, skladiščar ali podobno) išče invalid, zmožen slovensčine, italijanščine in nemščine. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe na upravnistvo »Novic«.

Kmetovalci in Trgovci!

PLUGI, slamoreznice in dr. poljedeljski stroji.

Kose „Nerkur“ od L 12 naprej.

Žveplo in galica Montecatini

Pesa, Detelje in vsa druga semena

UMETNA GNOJILA: superfosfat, čilski soliter, kalijeva sol itd. - CEMENT „PORTLAND“, šape okoličanske, semenski krompir itd. - VNOVČUJEMO: drva, železniške prage, oglje, maslo, med itd. itd.

Kmetijsko-trgov. društvo Trst, Via Raffineria 4, Telefon 36-75

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“

TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvalo cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu al' bogatnu — najboljše čevlje daja ...

Čevlji za delo L 48.—

Čevlji za delo L 48.—

Ljubljanska kreditna banka

Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona: 5-18; 22-98

BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA

Podružnice;

Gorica, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Centrala v Ljubljani

Delniška glavica in rezervni zaklad: 60.000.000 dinara.

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4 1/2%, a vloge na tekoče račune z 4 1/2% netto. - Za odkaz vezanih vlog plača odstotke po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daja v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9 1/2 do 12:50 in od 14 1/2 do 16 ure.